

KÖLCSE

REFORMÁTUS TEMPLOM

Kőlcsei református templom

Kőlcse község és a Kőlcsey család neve szorosan összetartozik, hiszen egészen 1830-ig a Kőlcsey család birtoka volt a falu. A Kőlcsey család Szatmár vármegye egyik ősi családja, mely a Sente-Mágócs nemzetségből ered, és a Kende családdal egy törzsből származnak. A család őse az 1181 előtt élt Kőlcse ispán (comes) volt.

Ő építtette fel a Szamos folyó mellett a cégényi monostort is, melynek alapítója, s hosszú ideig kegyura is volt. A Kőlcseyek és Kendék minden bizonnyal közösen építették fel Kőlcse templomát. A Kőlcsey és a Kende család a 14. században vált két ágra, közös birtokaikon 1315-ben osztoztak meg. Ezután a familia tovább növelte befolyását Szatmár megyében. A későbbiekben a család sok megyei tisztviselőt tudhatott soraikban a megyei ülnöktől kezdve a magasabb tisztségekig. Leghíresebb tagjuk azonban a család szegényebb ágából származó, a reformkor kiemelkedő értelmiségije és költője Kőlcsey Ferenc lett.

Kőlcsei református templom a helyreállítás előtt

Írta/Autori/Written by: Jakab Attila, Gaylhofer-Kovács Gábor, Papp Szilárd, Szatmári István, Ulrich Attila
Szerkesztette/Redactor/Edited by: Deák Attila, Liptákné Juhász Anikó
Lektorálta/Lectorat de/Proofreading: Géczy Csaba, Varga Péter Benedekné
Fotó/Fotografii/Photos: Csutkai Csaba, Kovács Zoltán, Mudrák Attila, Takács Gábor
A kiadványt tervezte/Proiectare grafică/Publication design: Greifler Press Bt., Csutkai Márton
Kiadó/Editor/Published by: Tiszántúli Református Egyházkerület
Nyomda/Tipografia/Printed and bound: Alföldi Nyomda Zrt.
Debrecen - 2014

Jelen kiadvány nem feltétlenül tükrözi az Európai Unió hivatalos álláspontját./Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene./The present publication doesn't necessarily reflect the official opinion of the European Union.

A jelenleg fennálló templom egyetlen építkezés eredményeként épült meg. Téglány alakú hajójának keleti végéhez diadalívvél összekapcsolt, a nyolcszög három oldalával záródó szentély csatlakozik. A szentély sarkait átlós, lépcsős kialakítású támpillérek erősítik, míg a szentély déli falának tengelyében egy merőleges irányú pillér is található. A hajó díszes déli kapuja szintén csúcsíves és gazdagon díszített. A templom déli falán négy csúcsíves ablak látható. A templom belsejének jelenleg egységes terét a középkorban diadalív osztotta ketté.

A katolikus időkben az Oltáriszentséget őrizték a fülkék, más néven pasztofóriumok, melyeket a szentély északi falán helyeztek el. Kiemelt fontosságuk megjelenésükön is tükröződött, így gyakran építészeti elemeket idéző faragásokkal látták el azokat. Ennek egyik jó állapotban lévő példája tekinthető meg a kölcei templomban is. A szép kivitelű alkotás túlélte az évszázadok viharait, s megjelenésében ma is mutatja ezeknek a fülkéknél az egykori szépségét. Említésre – és megtekintésre méltó – a templom északi, külső falában előkerült kisebb és egyszerűbb kialakítású, kőből készített szentségtartó is, mely a kutatások során látott napvilágot, s a későbbiek során is itt tekinthető meg. A kölcei templom szentélyében papi ülőfülke látható, amelyben a misék alatt a liturgiában résztvevő papok ültek. A templom egykori gazdagságát érzékelteti a kutatás során a szentélyben előkerült, két periódusból származó figurális falkép roncsolt töredéke. A majdani restaurálás hivatott feltárni a ma még nem látható részleteket, értelmezni és lehetőség szerint kiegészíteni a festett felületeket.

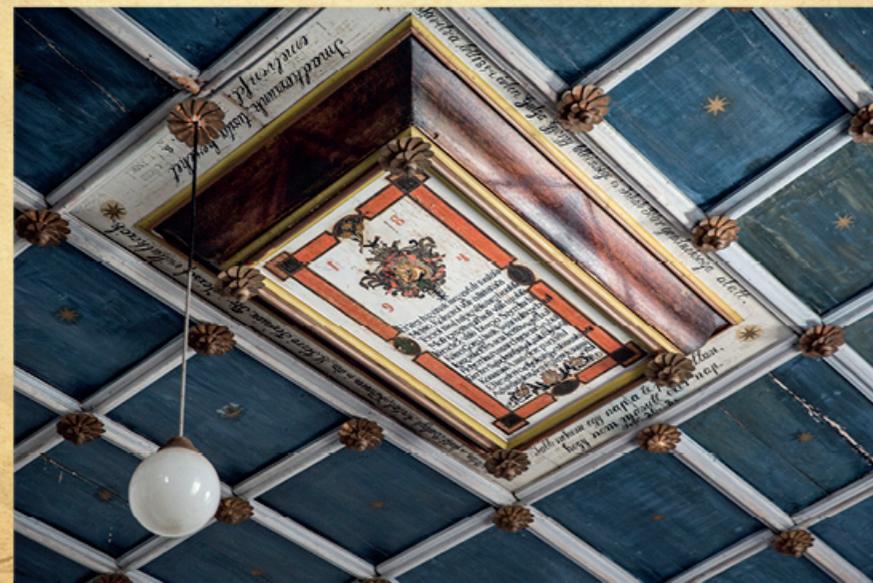
A reformátussá vált egykori katolikus templomokban az új liturgiának megfelelően számos építészeti elem feleslegessé vagy zavaróvá vált. Többnyire, mint itt is, elbontják a teret két részre osztó diadalívet, megszüntetik a feleslegessé vált sekrestyét, gyakran a falsíkból kiemelkedő plasztikus felületeket lefaragva befalazzák a szentségfülkét. A kölcei templomban is a szentély északi oldalához valamikor sekrestye csatlakozott, kőkeretes ajtaja a templom belső tere felől ma is látható. A gyakran kőből faragott, mives kiképzésű megmaradt szentségfülkék tehát igen értékes és szép látnivalói a középkori eredetű református templomoknak, még ha funkciójuk ma már nincs is.

A szentély falsarkaiban látható pajzsos formájú vállkövek egyértelműen mutatják, hogy ezt a templomrészt valamikor gyönyörű hálóboltozat fedte. Valamilyen oknál fogva a templom teteje beomlott, a boltozatnak csak az alsó részei, azaz indításai maradtak meg a falsarkokban. Az indításoknál elhelyezett bordák számából és irányából valamelyest képet alkothatunk arról, hogy eredetileg milyen típusú boltozattal fedték a szentélyt. Az indítások kettős, illetve hármas bordaszáma irányukkal együtt leginkább arra utal, hogy a hálóboltozatnak nevezett boltozati forma két legegyszerűbb változatának valamelyikét építhették meg Kőlcseén. E kettő, a rombuszformák egymás mellé sorolásával szerkesztett típus, a 14. század második felében jelent meg. A régióban Vámosoroszipán és Jánkmajtison maradtak fenn ilyen típusú boltozatok. Teljes bizonyossággal persze azt sem lehet kizárni, hogy Kőlcseén egy ennél bonyolultabb formájú szerkezet állt, mint például Nagyszekeresen. Az ottani templom szentélyének hasonló szerkesztésű indításaihoz az egykori boltozat előkerült elemeinek a segítségével egy összetettebb, ún. csillagháló típusú lefedést lehetett rekonstruálni.

A templom szószékkoronája annyira hasonlít a vámosoroszipra, hogy biztosak lehetünk benne, ezt is Vasvári Ódor Gábor készítette, aki e vidék legtöbbször foglalkoztatott festő-asztalosja volt. A karzatmellvéd gyűrűbe hurkolódó keretdíszje is a vámosoroszipéhoz hasonló, ezért ezt is a szószéket készítő asztalosmester, Vasvári Ódor Gábor munkájának tartjuk. 1905-ben orgonát vásároltak a kölcsesiek, ennek felállításához alakították át a karzatot. A famennyezeteknek azt a típusát, amely Kőlcseén látható a kiemelkedő középrészre miatt „koporsós” mennyezetnek hívják. A koporsóra mindig felirat kerül, bele pedig – a hagyomány szerint – az eklézsia kincseit, könyveit szokták elrejteni.

A kőlcsei fatornyot a galérián olvasható felirat tanúsága szerint 1794-ben Garda András és Farkas János ácsok készítették. A sisakot záró toronygomb fölötti szélzászlón 1925-ös évszám olvasható, ami biztosan a torony megújítására vonatkozik. Efölött a református felekezetet jelző csillag van. A templomtornyok tetején elhelyezett csillagok úgy mutatnak utat az embereknek, ahogyan a napkeleti bőlcséket is csillag vezette Jézushoz. A csillag a református hagyomány szerint Isten dicsőségét is jelenti. Ez szerepel köszöntésükben is: „Áldás békesség!” amire a válasz: „Istené a dicsőség!”.

A Felső-Tisza-vidék legjellegzetesebb épülete kétségkívül a fa harangtornyok. Bár a legkorábbi (és egyben a legnagyobb) közülük, a nyírbátori, 1640 körül készült, mindegyikben a középkori faépítészet hagyományainak továbbélését láthatjuk. A faépítészet jelentős emléke e vidéken a tákosi fatemplom. A fatornyok esetében a gótikus stílust idézik a sarkokra állított fiatornyok és a „vigyázó” folyosó, ahonnan az ellenség közeledtét figyelheték. A fatornyokat nem képzett építőmesterek, hanem egyszerű falusi ácsok készítették.

Biserica reformată din Kőlcse

Comuna Kőlcse și numele familiei Kőlcsey sunt strâns legate, deoarece până în 1830 satul era moșia familiei Kőlcsey. Familia menționată este una dintre familiile strămoșești ale comitatului Sătmár, care are originea în neamul Szentemőgős și sunt din același trib cu familia Kendé. Strămoșul familiei era comesul Kőlcse, care trăia înainte de 1181.

El a ctitorit mănăstirea Cégény, aflată lângă râul Someș, pentru care era fondator și mult timp patron. Familiile Kőlcsey și Kendé au construit aproape sigur împreună biserica din Kőlcse. Despărțirea familiilor Kőlcsey și Kendé din neamul strămoșesc s-a produs în secolul 14., împărțirea averilor comune având loc în 1315. În perioada următoare familia a reușit să crească în influență în comitatul Sătmár, membrii familiei au avut, mulți funcții în administrația comitatului – de la președinte de ședință la funcții mai înalte. Cel mai renumit membru al familiei provine însă dintr-o ramură mai săracă – un intelectual și poet de referință al primei jumătăți a secolului 19., Ferenc Kőlcsey.

Biserica de azi este construită într-o singură fază. Între nava de formă dreptunghiulară și corul încheiat cu trei laturi ale unui octogon se află un arc triumfal. Colțurile corului sunt întărite de contraforturi în trepte, dispuse oblic, iar în axa peretelui sudic al corului găsim un contrafort cu direcție perpendiculară. Poarta sudică a navei are închiidere în arc frânt și este bogat decorată. Pe peretele sudic al bisericii se află patru ferestre ogivale. Spațiul interiorului bisericii era separat în epoca medievală de un arc triumfal.

În fostele biserici catolice devenite reformate, conform liturghiei noi, numeroase elemente de construcție au devenit inutile sau deranjante. De obicei sunt demolate arcurile triumfale ce împărțiseră spațiile interioare – așa se întâmplă și aici, sunt desființate sacristiile devenite inutile și sunt zidite nișele de tabernacol, deseori fiind ciopite părțile care ies în afara suprafeței peretelui. Și biserica din Kőlcse a avut cândva, alipită la peretele nordic, o sacristie, ușa acesteia cu ancadrament de piatră se poate vedea și astăzi dinspre interiorul bisericii. Nișele de tabernacol, bogat ornate cu sculpturi de piatră, sunt obiecte de artă valoroase și atracții frumoase, păstrate chiar și fără rol în bisericele reformatate. În vremea catolicilor în aceste nișe amplasate pe peretele nordic al corului, denumite și pastoforiu, au fost păstrate obiectele împărțășaniei. Importanța lor deosebită a fost reflectată și prin formele lor, sculpturile reuind formele unor construcții. Un astfel de tabernacol păstrat în stare bună se poate vedea în biserica din Kőlcse. Obiectul pretențios executat a supraviețuit vicisitudinile secolelor și ne arată până astăzi frumusețea de odinioară a acestor nișe. Merită menționat și vizitat și tabernacolul găsit pe peretele exterior, nordic al corului, scos la suprafață prin cercetări și conservat spre vizitare in situ. În corul bisericii din Kőlcse găsim și o sedilie, locul de ședere în timpul slujbelor pentru preoții care au participat la liturghie.

În cor, pietrele de pornire din colțuri, decorate cu câte un scut heraldic, ne indică în mod clar existența de odinioară a unei bolti în plasă. Această boltire s-a prăbușit dintr-un motiv necunoscut, păstrându-se doar consolele de nervuri în colțurile pereților. Numărul și direcția acestor nervuri vizibile la porniri pot duce o imagine aproximativă despre tipul boltii ce a acoperit corul original. Numărul de două, respectiv trei nervuri vizibile pe porniri și traiectoria fragmentelor de ogive sugerează că spațiul corului a fost acoperit cu o formă de boltire numită boltă în plasă, reprezentând una dintre cele mai simple două variante ale genului. Aceste două tipuri, caracterizate prin alăturarea formelor romboide în structură, a apărut în a doua jumătate a secolului XIV. Acest tip de boltire se regăsește în regiune la Vámosoroszi și la Jánkmajtis. Nu putem exclude cu siguranță nici versiunea existenței unei structuri mai complexe, ca cea din Nagyszekeres. Pe baza pornirilor structural asemănătoare de acolo, cu ajutorul fragmentelor de nervuri descoperite s-a putut reconstitui o formă de boltire mai complexă, numită boltă stelată.

Seamănă atât de mult cu cea din Vámosoroszi, că putem fi siguri că și această e opera lui Gábor Vasvári Ódor. Ornamentele buclate ale chenarului de pe balustrada galeriei seamănă cu cele din Vámosoroszi, motiv pentru care considerăm că și acest obiect de artă este opera meșterului tâmplar Gábor Vasvári Ódor. Enoriașii din Kőlcse au cumpărat în 1905 o orgă, dar pentru amplasarea acesteia a fost nevoie de transformarea galeriei. Acest tip de tavan din lemn este numit, din cauza părții mijlocie mai proeminente, tavan „cu coșciug”. Pe coșciug întotdeauna se găsește inscripții, iar în interior, conform tradiției, sunt așezate comorile, cărțile ecleziastice.

Pe steagul din tablă ce încheie coiful turnului putem citi anul 1925, ce se referă cu siguranță la anul renovării turnului. Deasupra lui se găsește steaua tipică pentru parohiile reformatate. Aceste stele amplasate pe turnurile bisericilor reformatate ghidează oamenii ca steaua urmărită de cei trei crai de la răsărit pentru a-L găsi pe Isus. Steaua, conform tradiției reformatate simbolizează și gloria Dumnezeuului. Această tradiție se regăsește și în felul în care se salută reformații „Binecuvântare și pace!”, la care se răspunde „Slavă lui Dumnezeu”.

Construcțiile cele mai emblematice ale zonei Tisei superioare sunt, indiscutabil, clopotnițele de lemn. Deși exemplarul cel mai vechi (și cel mai mare totodată), cel din Nyírbátor, a fost construit în jurul anului 1640, fiecare astfel de construcție dovedește dăruirea tradiției. O piesă de patrimoniu excepțională a arhitecturii de lemn din această zonă este biserica de lemn din Tákos. Stilul gotic se poate surprinde prin apariția celor patru turnulețe pe colțuri și a galeriei de unde se putea veghea apariția inamicilor. Aceste turnuri sunt opere a unor dulgheri locali simpli, nu a unor meșteri școlți.

Calvinist church in Kőlcse

The village of Kőlcse and the name of the Kőlcsey family belong together, as the village was owned by the Kőlcsey family until 1830. The Kőlcsey family is one of the ancient families in the historical Szatmár county, who have their origin in the Szenté-Mágócs generation, and who originate from the same tribe as the Kende family. An ancestor of the family was Reeve (comes) Kőlcse, who lived prior to 1181.

Beside the river Szamos, the Monastery of Cégény was built and founded by him, and of which he was the patron for a long period of time. It is probable that the Kőlcseys and the Kendes built the church of Kőlcse together. The Kőlcsey and the Kende family divided into two branches in the 14th century and they partitioned their common estates in 1315. After that, the family increased its influence in Szatmár county. Later, many family members became officials in the county, from the assessors to the higher positions. However, the most famous member of the family comes from the poorer branch of the family, he was a prominent intellectual and poet in the Reformed Era, Ferenc Kőlcsey. The present church is the result of only one construction process. To the eastern end of its nave, the sanctuary closing in three sides of an octagon is attached by a triumphal arch. The corners of the sanctuary are enforced by diagonal, tiered buttresses, while on the axis of the southern wall of the sanctuary, a perpendicularly directed buttress can also be found. The southern gate of the nave also features a pointed arch and is richly ornamented. On the southern wall of the church, four Gothic windows can be observed. The currently homogeneous interior space of the church was divided by a triumphal arch in Medieval times. In the Reformed churches, which were previously Catholic, in accordance with the new liturgy, several architectural elements became redundant or disturbing. As here, in most of the churches, the triumphal arches dividing the space were demolished, the vestries, as they became redundant, were abandoned, and the almeries were bricked up prior to the removal of their plastic surfaces rising out of the walls. In the church of Kőlcse, to the northern side of the sanctuary, the vestry was attached somewhere in the past, and its stone-framed door can be seen from the interior space of the church still today. As a result, the remaining finely created almeries are valuable and beautiful attractions of medieval Reformed churches, even though they have no functions today. In Catholic times, the consecrated elements from the Eucharist were stored in the almeries (pastoforia), which were placed on the northern wall of the sanctuary. Their significance was reflected by their appearance. The carvings that they feature frequently remind us of architectural elements. An example of them in good condition can be observed in the church of Kőlcse. This finely formed creation has survived the storms of the centuries, and in its appearance, it represents the beauty of those almeries. Another stone-made almy found in the northern exterior wall of the church during the researches is also worth mentioning and adoring. It is smaller and features more simple forms, and it will be observed in the future. The nave of the church in Kőlcse features a sedilia, on which the clergy participating in the liturgical services sat.

In the corners of the sanctuary walls, the shield-shaped shoulder stones clearly indicates that this section of the church featured a beautiful net vault. Due to some unknown reasons, the roof of the church collapsed, and only the lower parts of the vault - that is, the starting points - have been preserved. According to the number and direction of the ribs located at the starting points, it is possible to form a picture of the type of the vault originally covering the sanctuary. The rib numbers 2 and 3 of the starting points, together with their direction, refer to the fact that one of the two most simple types of vaults called net vault was built in Kőlcse. These two types featuring a series of rhombus forms placed side by side appeared in the second half of the 14th century. In the region, such types of vaults have been preserved in Vámosoroszi and Jánkmajtis. Of course, it is possible that the church in Kőlcse featured a structure of a more complex form, similarly to Nagyszekeres. There, for the similarly structured starting points of the sanctuary, with the help of the remaining elements of the original vault, a more complex, so-called star-ribbed vault could be reconstructed. On the basis of the similarities between the "crown" of the pulpit in Kőlcse and that of Vámosoroszi, it is probable that it was also created by Gábor Vasvári Ódor. On the basis of the similarities between the motifs on the breast-shield of the gallery in Kőlcse and those of Vámosoroszi, the gallery is considered to be the creation of the master-joiner Gábor Vasvári Ódor, by whom the pulpit was also created. The organ was purchased by the people of Kőlcse in 1905. For the placement of the organ, the gallery was altered. Due to its recessed middle section, this type of wooden ceiling is called "coffin ceiling". According to tradition, each of the coffins featured a writing and functioned as a holder for the ecclesial treasures and books.

It is probable that the date 1925, which can be read on the wind indicator above the ball finial closing the spire, refers to the restoration of the tower. Above the date, the star is an indication of the Reformed denomination. Similarly to the star leading the wise men of the east to Jesus Christ, the stars at the top of the churches indicate the way. According to the Reformed tradition, the star also represents the glory of God, which is part of the greeting the Reformed express: "Grace and peace be with you." Respond: "Glory to God." The most characteristic buildings of the Upper-Tisza region are undoubtedly the wooden bell towers. Although the first and the biggest of them is the wooden bell tower of Nyírbátor, which was built around 1640, the development of the medieval wooden architecture can be seen in every pieces. The major relic of the wooden architecture in this region is the wooden church in Tákos. The turrets on the corners and the "watching" corridor (from where the coming enemy could be seen) are evoking the Gothic style. The wooden towers were built not by qualified builders, but simple carpenters for the village.

A középkori templomok útja címen született meg az a tematikus útvonal, amely a Kárpát-medencében egyedülálló vallási és kulturális örökséggel szeretné mélyrehatóan megismertetni az érdeklődőket. Ez a tematikus útvonal hivatott bemutatni a valaha egy történelmi régiót alkotó, Északkelet-Magyarország, Kárpátalja, valamint a Partium északi részének középkori egyházi örökségét. Az útvonal területileg a magyarországi Szabolcs-Szatmár-Bereg, a romániai Szatmár és az ukrainai Kárpátalja megyén halad keresztül, amelyet behálózzák közös történelmi gyökerek. Kárpátalja középkori templomai jelentik a nyugati kereszténység keleti határvonalát, itt ér véget a gótika és veszi kezdetét a fa templomok földje és az ortodoxia. A viharos történelmü Kárpátalján viharos múltja volt a templomoknak is. Sokuk elpusztult a tatárjárás után, a reformáció előretörésével sorra a protestánsokhoz kerültek, számos leégett a kora újkor szabadság küzdelmeiben, a szovjet időkben, több esetben Isten házából ateista múzeum lett. Mára az idő, a történelem megnyugodott és az egyházi örökség turista látványossággá vált. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye, középkori templomokban Magyarország egyik leggazdagabb vidéke, a középkori templomoknak itt olyan sűrű hálózatuk maradt fent, amely egyedülálló. Szatmár és Bereg középkori egyházi örökségének egyedi hangulatát idézik a kisméretű templomok, a melléjük épített fa harangtoronyok, a gazdagon fennmaradt középkori freskók, a festett karzatok, a díszes kazettás mennyezetek, faragott szőszékek. Az Alföld középkori templomainak nagy része a török dúlások áldozatává vált. Ez a vizek által körbezárt vidék azonban távol tartotta magától a hódító hadakat, az idegen kultúrákat. Így maradhattak fent páratlan gazdagságukban és szépségükben ezek a kis középkori templomok, amelyek ékszerdobozai ennek a vidéknek.

Biserica medievală a fost modul de a aborda drumul tematic, care vrea să familiarizează în profunzime pe cei interesați, unicul patrimoniu cultural și religios în Bazinul Carpatic. Acest drum tematic este destinat să prezinte patrimoniul ecleziastic medieval în Nord-Vestul Ungariei, Transcarpatia și Nordul Partiumului, care odată era să formeze o întreagă regiune istorică. Drumul care posedă comune rădăcini istorice, din punct de vedere geografic, trece prin județul Szabolcs-Szatmár-Bereg din Ungaria, județul Satu Mare din România, și Transcarpatia din Ucraina. Bisericile medievale din Transcarpatia, formează granița Estică pentru creștinismul Occidental. Aici se termină gotică, și începe țara bisericilor din lemn și a Bisericii Ortodoxe. Istoria turbulentă a Transcarpatiei era și istoria zbuciumată a bisericilor. Multe dintre ele au fost distruse după invazia mongolă, și după apariția Reformei au fost luate de Protestanți. Multe dintre ele au fost arse în lupta de libertate a epocii, în perioada sovietică, în multe cazuri casele lui Dumnezeu au fost transformate în muzee ateiste. Pentru astăzi timpul și istoria s-a relaxat, și patrimoniul bisericesc a devenit o atracție turistică.

The Route of Medieval Churches is the name of the thematic route designed with the intention of thoroughly familiarising interested tourists with a unique religious and cultural heritage in the Carpathian Basin. This thematic route was created with the purpose of presenting the medieval ecclesiastical heritage of three geographical units, which formed a historical region in the past: Northeast Hungary, Kárpátalja (Subcarpathia) and the northern area of the region called Partium. The route crosses Szabolcs-Szatmár-Bereg county on Hungarian territory, Szatmár/Satu Mare county in Romania and Transcarpathia (Zakarpatska oblast) in Ukraine. A web of common historical roots ties together these three administrative units. The medieval churches in Kárpátalja (Subcarpathia) represent the eastern frontier of Western Christianity, this is the region where Gothic architecture meets the wooden churches characteristic to the Greek Orthodox denomination. The region itself had a tumultuous history and the past of its churches constitutes no exception with regard to this observation. Many of them had been destroyed during the Mongol Invasion of Europe, the remaining ones were seized one after another by the Calvinists as the Reformation gained ground, a large number burned down during the freedom fights of Early modern history and, in Soviet times, churches were often transformed into museums for atheists. We live now in peaceful times, in a calm period of history - hence, churches became tourists' attractions. Szabolcs-Szatmár-Bereg county is one of the richest areas in Hungary in what concerns medieval churches. A unique network of medieval churches has been preserved here. The small churches, the wooden belfries standing next to them, the medieval frescoes which still exist in so many places, the painted galleries, the richly decorated coffered ceilings and the carved pulpits evoke the unique atmosphere characteristic to the ecclesiastical heritage of the historical Szatmár and Bereg counties. Unfortunately, the major part of the medieval churches on the Great Hungarian Plain (Alföld) have been devastated by the Ottoman Turks. Nonetheless, the waterways and lakes surrounding this region kept conquering armies and foreign cultures away. In this manner, these tiny medieval churches, real jewels of this area, could have been preserved together with their unparalleled richness and beauty.

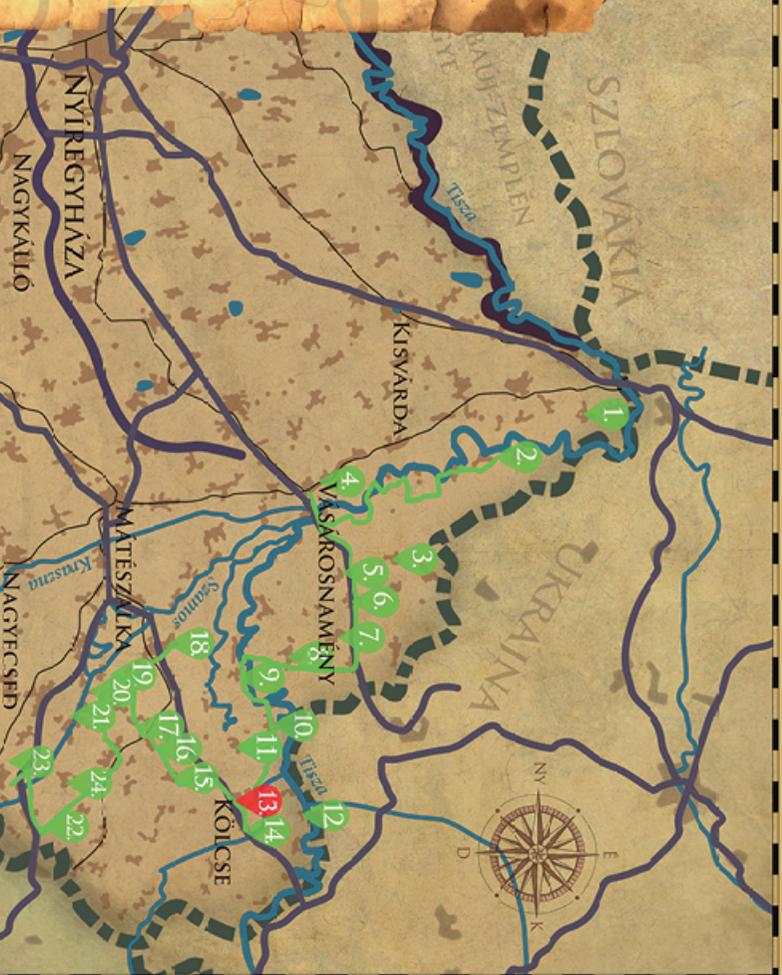

KÖZÉPKORI TEMPLOMOK ÚTJA

A REFORMÁCIÓ ÚTJA ÖRÖKSÉGTÚRA

- 1 TISZASZENTMÁRTON - REFORMÁTUS TEMPLOM
- 2 LÓNVA - REFORMÁTUS TEMPLOM
- 3 VÁMOSATYA - REFORMÁTUS TEMPLOM
- 4 VÁSAROSNÁMÉNY - TOMCSANI KASTÉLY
- 5 TÁKOS - REFORMÁTUS TEMPLOM
- 6 CSARODA - REFORMÁTUS TEMPLOM
- 7 MAROKPÁPI - REFORMÁTUS TEMPLOM
- 8 TAPPA - REFORMÁTUS TEMPLOM
- 9 NAGYVÁR - ILLIRY KASTÉLY
- 10 SZATMÁRCSÉKE - KOPIAFFÉAS TEMPTŐ
- 11 TÜRISTVÁNDI - HÍRES VÍZIMÁLMA
- 12 TISZACÉSE - MÓRICZ EMLEKHÁZ
- 13 KÖTCE - REFORMÁTUS TEMPLOM
- 14 SONKÁD - REFORMÁTUS TEMPLOM
- 15 VÁMOSROSI - REFORMÁTUS TEMPLOM
- 16 KISSZÉKERES - REFORMÁTUS TEMPLOM
- 17 NAGYSZÉKERES - REFORMÁTUS TEMPLOM
- 18 FEHÉRGYAKMAT - REFORMÁTUS TEMPLOM
- 19 CÉGÉNYDÁNYAD - KÖTCEY-KENDE KÜRIA
- 20 GYÜGYE - REFORMÁTUS TEMPLOM
- 21 SZAMOSÚJLAK - REFORMÁTUS TEMPLOM
- 22 CSFNGERSIVA - REFORMÁTUS TEMPLOM
- 23 CSENGER - REFORMÁTUS TEMPLOM
- 24 SZAMOSVÁRHELY - REFORMÁTUS TEMPLOM

Magyarország-Románia
Határon Átívelő Együttműködési
Program 2007-2013
Programul De Cooperare
Transfrontaliară
Ungaria-România 2007-2013

Tündérmező
Szabolcs-Szatmár-Bereg

Két ország, egy cél, közös siker!
Două țări, un scop, succes comun!

Europai Unió
Európai Régiókis fejlesztési Alap
Uniunea Europeană
Fondul European de Dezvoltare Regională